

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Metropolis Salisbvr gensis

Continens Fvndationes Et Erectiones Monasteriorvm, Et Ecclesiarum
Collegiatarum, &c. per Boiarum, ac loca quædam vicina

Hund, Wiguleus

Monachii, 1620

Additiones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13578

FRIDERICVS de Weidenberg, XL. Abbas, obiit anno 1395. Sedit an. 10. mensib. 5. die 1. Huius tempore dormitorium incineratur, salua S. Colomanni Capella subtus dormitorium, quasi in medio ignis, &c. Fridericus Abbas vno anno reparauit, an. 1387.

IOANNES Havvner, XLI. Abbas, obiit anno 1402. Rexit an. 7. mensem 1. dies 20. Sepultus in Capitulo.

VDALRICVS Pettendorfer XLII. Abbas obiit anno 1423. Sedit annis 20. mens. 6. dieb. 23. Hic sustinuit multas aduersitates propter confirmationem.

WOLFHARDVS Straus, XLIII. Abbas hic vtilis Monasterio fuit an. 1457. Abbatiam resignauit, obiit an. 1454. Rexit annis 27. mens. 7. die vno.

HARTVNGVS Pfersfelder, XLIV. Abbas, obiit ann. 1458. Sedit an. septē, mensibus 9. diebus 22. Hic fuit Abbas in Michelfeld, & in monte Monachorum Babenbergæ.

CONRADVS Pebenhauser, XLV. Abbas, obiit an. 1465. Rexit annis sex, mensibus 7. diebus 7. Sub hoc. 16. fratres ex Conuentu vno mense peste interierunt.

MICHAEL Teyer, XLVI. Abbas, obiit anno 1471. Præfuit annis sex, mens. 2. dies 4.

IOANNES Tegernpeck XLVII. Abbas, obiit an. 1493. Sedit annis completis, non plus nec minus, 22.

ERASMVS Mûnzer XLVIII. Abbas de Napurck ortus, obiit anno 1517. Rexit annis, 23. mens. 7. die vno.

AMBROSIVS Mûnzer, XLIX. Abbas, obiit anno 1535. Sedit annis 18. mensēs 4. dies 18. filius fuit fratris Antecessoris sui Erasmi Abbatis.

LEONHARDVS Pfenningman, L. Abbas, obiit anno 1540. Præfuit ann. 5. mensēs 2.

ERASMVS Nitenaer, LI. Abbas, obiit anno 1561. vir per omnia laudabilis, bonus Oeconomus. Sedit annis 21. minus 60. dies.

BLASIVS Baungartner, LII. Abbas, de Geisfeld oriundus, obiit 1575. Optimè hic quoque præfuit, Hainspach arcem & Hofmarchiam, ac alia multa prædia emit.

AMBROSIVS Mairhofer LIII. Abbas vnanimiter electus, anno 1575. Hic sequens vestigia prædecessorum hodie adhuc laudabiliter vt bonus Oeconomus præest. Ibrichingæ loco ædificiore pulchram domum construxit, hinc in totum ferè pagum Danubij Tunagou prospicit. Turrim campanarum præ vetustate ruinofam destrui, ac ex fundamentis quadrato lapide maximis impensis nouam fieri curauit, insigne ac magnificum opus & laude, & æternitate dignum.

SVNT ibi Sepulchra, extra Imperatorum, Regum, Principum ac Episcoporum, sepulchra.

Comites de RIETENBURG,

Comites de WASSERBURG,

Domini de ABENSPERG,

Nobiles de HABSPERG.

ADDITIONES.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis Otto diuina fauente clementia Rex. Nouerint omnes nostri fideles tam præsentēs quam futuri. Quali-

A.

Sequentia

Diplomata

germanica

nt in his modernis. Reuerendissimus Dominus Abbas Monasterij S. Emmeramms.

ter nos ob amorem Dei, genitricisque illius, nec non & omnium sanctorum, & pro remedio animæ patris nostri, & ob æternæ retributionis augmentum, nec non & per interuentum fidelium nostrorum *Heyolti Salzbürgensis* Ecclesiæ venerabilis Archiepiscopi, sed & *Berchtoldi* dilecti fidelisque nostri ducis ad Monasterium quod in *Radesbona* in honore sancti *Petri* Principis Apostolorum, & sancti *Hemmerammi* martyris constructum esse videtur. Et cui *Istingrinus* venerabilis ac fidelis noster Episcopus tunc præesse videbatur, locum qui vocatur *Helphindorf* cum foresto & forestariis atque venatione, nec non & nostro regno banno. Insuper etiam & *Niubinga* in pago *Sundergeuue* in dominio *Abrami* Comitis cum omnibus ad eundem locum & forestum iure legitimeque pertinentibus mancipiis viriisque sexus, & aureariis, cidelariis, pariscalchis, mansis, terris, cultis & incultis, ædificiis, agris, pratis, pascuis, æquis, aquarum, que decursibus, molendinis, piscationibus, viis & inuiis, exitibus & reditibus, quæ sitis & inquirendis in proprietatem donauimus. Quia quicquid ad loca sancta impediendorum, & ad clerum sustentandum & peregrinos suscipiendos concedere curauimus, Deum nobis pro hoc propitiatorem promereri confidimus. Hæc etiam prætitulata loca, ea videlicet potestate & securitate, qua huc vsque ad nostrum seruitium per omnia deseruire videbantur, ad prænotatum sanctum Monasterium, omni dubietate & discretione remota firmiter transfundimus. Et ut hæc largitatis nostræ constitutio firmiorem apud posteris nostros perfectionis tenorem obtinere valeat, manu nostrâ subtus firmari curauimus, & annuli nostri impressione sigillari iussimus.

f impendi-
mus.

Signum Dñi *Otonis*

inuidiissimi regis.

Poppo Cancellarius ad vicem *Henrici* Archicapellani subnotauit. Data III K. Iun. Anno Dominicæ incarnationis D. CCCC. XL. Indiæ. XII, anno autem regni *Otonis* piissimi regis IIII. Actum in ciuitate *Salz* dicta, in Dei nomine, Amen.

- B. **I**N nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Otto* diuina fauente clementia Imperator Augustus. Si erga diuinis cultibus mancipata loca propter amorem Dei eorumque in eisdem locis sibi famulantibus beneficia oportuna largimur, præmia nobis apud Deum in æterna beatitudine recipere confidimus. Proinde notum sit omnibus, sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus nostris præsentibus & futuris, quia vir Venerabilis *Wolfgangus Reganesburgensis* Ecclesiæ Episcopus, quæ est constructa in honorem S. *Petri* Principis Apostolorum, nec non etiam sancti *Emmerammi* martyris Christi, adiens celsitudinem culminis nostri innotuit auctoritati nostræ in terra quondam *Auarorum* iuxta fluuiolum qui *Erlassa* dicitur, locum quendam esse qui *Steinachiricha* nominatur, quem per multorum annorum curricula desertum ipse de *Bauuaria* missis colonis incoli fecit. Qui ut tutiores sibi ab infestatione *Vngrorum* manere possent, petiit nostram serenitatem locum quendam inter maiorem & minorem *Erlassam* situm, vbi ipsi conueniunt, castellum ad construendum, qui vocatur *Zuisla*. Cuius deprecationem propter diuinum amorem & reuerentiam sanctorum prædictorum libenter annuimus, & ipsum locum perpetuo possidendum eidem concessimus Ecclesiæ, ab eo loco videlicet, vbi prænominati fluuioli confluent, vsque in *Ibisa* vbi ipsum flumen huic confluuii *Erlassarum* proximum est & sursum versus per
licus

litus *Ibise* vsque in riuum qui dicitur *Zucha*, & per hunc vsque in montem qui dicitur *Sclauanice Ruznic*. Ab orientali autem parte litus maioris *Erlasse* vsque in montana, propter munitionem locorum, huic donationi terminum statuimus. Et quidquid nostri iuris est ad donandum infra hos terminos ad *S. Petri* sanctumq; *Emmerammum* perpetuo iure contradimus. Et si minus quam VI. regales mansi arabilis terræ nostri iuris infra terminos præscriptos inueniatur, vbi proxime iuxta prædictum castelli locum habeamus ex vtraque ripa *Erlasse* suppleatur. Has itaq; res & quidquid in posterum siluarum extirpatione omnique alia cultura amplificetur, absq; vllius personæ obstaculo, cultis & incultis, quæsitis & inquisitis, ædificiis, pratis, pascuis, siluis, aquis, aquarumque decursibus, riuus cū riuaticis, molendinis, piscationibus, viis & inuis omnib. ad iam dictū terminum iuste legitimeque appertinentiis ad ipsius Ecclesiæ vtilitatem firmiter tradidimus. Ita videlicet, vt supra memoratæ sedis rectores ob Ecclesiæ commoditatem liberam habeant potestatem faciendi quidquid elegerint. Et vt nostræ largitionis auctoritas firma perseueret, annuli nostri impressione sigillari iussimus.

Hilboldus Ep̄s & Cancellarius vice *Wiligisi* Archicapellani cognoui.

Data II. Idus Octobr. anno Dominicæ incarnationis D. cccc. lxxix. Indict. vi. anno verò regni secundi *Otonis* xv. Imperij autem ix. Actum *Radaspone*, in Dei nomine feliciter, Amen.

Signum Dñi *Otonis*

Magni & inuidiissimi Imperatoris *Augusti*.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Otto* diuina dispensante clementia Imperator. Notum fieri cupimus omnib. fidelibus nostris, præsentib. scilicet ac futuris, qualiter quidam mercator noster *Wilhelm* dictus à prædecessoribus nostris libertate donatus, & vxor eius *Heilrud* vocitata tradiderunt ad *S. Emmerammum* in *Ratesbonensî* ciuitate & Monachis inibi Deo seruientibus, quicquid prædij & mancipiorum tunc tempore habuerunt, exceptis quatuor mancipiis, pro animarū suarū remedio, ac mercedis æternæ desiderio, ea vero pactione vt suæ finetenus vitæ potestatiue vsui potirentur viuendi. Post amborum de hac luce discessum integre pertinerent ad *S. Emmerammis* fratribus seruiendū, quod ita factum est publicè testium affirmatione & iureiurando qui eidem traditioni præsentis interfuerunt. Similiter & primi iudices comitatum *banno* constricti & iuramento idem testificati sunt. Hæc sunt loca, id est *Elpure* & *Perc* cum mancipiis in pago *Tuonalgeuui*, in Comitatu *Luidpolti*. Nos verò hæc audientes propter amorem Dei & *S. Emmerammis* & per venerabilis *Wolfgangi Reginensis* Episcopi petitionem, nec non & *Rumuoldi* eiusdem Canobij Abbatis fidei nostri interuentui satisfaciētes, hanc traditionem Imperiali auctoritate nostra renouauimus, & eadē loca cum appendiciis suis, hoc est curtilia cum ædificiis, villis & casis, vineis, & vinitoribus, agris, pascuis, siluis, aquis, aquarumq; decursibus, piscationibus, molendinis, mobilibus & immobilibus, quæsitis & inquirendis, mancipiis vtriusq; sexus, exceptis supradictis IV. omnique legitima cautione ad altare scil. *Emmerammis* martyris & fratrum vsib. seruienda cum omni integritate concessimus nemine contradicente e fiscalis potentie siue alicuius consanguinitatis eorum contradictione. Et vt hæc concessionis nostræ auctoritas firma ac stabilis permaneat in futuris temporibus, hoc præsens præceptum

Metrop. Salisb. Tom. 1b.

ii

iussimus

iussimus inde conscribi, & annuli nostri impressione sigillari, & subtus manu propria corroborauimus.

Signum Dñi Ottonis

Magni & inuictissimi Imperatoris Augusti.

Hildeboldus Episcopus & Cancellarius vice *Willigisi* Archicapellani notauit Dat. Non. Iun. anno incarnationis Dñi D. cccc. lxxxiiii. Regni secundi Ottonis xxv. Imperij autem xv. Indiēt. xi. Actum feliciter *Verone* Amen.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Henricus* diuina fauente clementia Rom: Imperator Augustus. Imperialem nostri nominis excellentiâ hoc scimus exigere, imo ad statum regni & ad salutem animæ nostræ multum proficere, quosque diuini seruitij amatores, vt sine quærela in Dei persistant laude, libertatis nostræ sustentaculo confortare, maxime autem eos, quorum, laboris deuotio, diuino præ cæteris inuigilat obsequio. Proinde nouerit omnium Christi nostrique fidelium vniuersitas, qualiter nos diuinæ remunerationis spe incitati, interuentu etiam dilectæ coniugis nostræ *Kunegunde* Imperatricis Augustæ, & venerandi *Richolphi* Abbatis communiti, cuidam Ecclesiæ Dei infra ciuitatē *Ratisbon*. in honorē pretiosi Dei martyris *Emmerami* constructæ. vbi venerabile corp⁹ eius miraculis declarantib. requiescere comprobatur, oīa quæ ab antecessorib. nostris, Regib. vel Imperatoribus, oībusque Christi fidelibus, vel infra ipsā *Ratisbon*. ciuitatē, vel in suburbio eius, vel vbi cunq; locorū hactenus tradita sunt & collata, per hanc imperialem paginam in perpetuum confirmamus, & absq; omnium hominū contradictione in propriū largimur, ea videlicet ratione, vt nec Ep̄s eiusdē loci, nullaque iudicialia vel Ecclesiastica potestas, aliquā habeat potestatem prænominata bona præfata Ecclesiæ auferre, vel vsib. fratrum ibidē sub Monachica institutione Deo seruentiū abalienare, sed prædict⁹ *Richolfus* eiusdē loci Abbas, suiq; successores liberam exinde habeant potestatem, quicquid eis placuerit faciendi, ad vtilitatē tantummodo fratrum ibidem subregula *S. Benedicti* Deo sanctoq; *Emmeramo* famulatiū. Et vt hæc nostræ confirmationis & lagitionis auctoritas stabilis & inconuulsa omni permaneat æuo, hoc præceptum inde conscriptum propria manu corroborantes sigilli nostri impressione iussimus insigniri,

Signum Dñi *Henrici* inuictissimi Rom: Imperatoris Augusti *Gunterius* Cancellarius ad vicem *Erckinbaldi* Archicapellani recognoui. Datum vero Non. Iulij, Indiēt. i. Anno Dominicæ incarnationis M. xxi. anno verò Domini *Henrici* secundi regnantis xx. Imperantis viii. Actum *Colonia* feliciter, Amen,

Hofmarch.
Vogt à
Reuth. cō.
firmatio.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Henricus* diuina fauente clementia Rom: Imperator Augustus. Imperialē nostri nominis excellentiam hoc scimus exigere, immo ad statum regni, & ad salutē animæ nostræ multū proficere, quosque diuini seruitij amatores, vt sine quærela in Dei persistant laude, liberalitatis nostræ sustentaculo cōfortare, maxime autē eos, quorū laboris deuotio diuino præ cæteris inuigilat obsequio. Proinde nouerit omnium Christi nostrique fidelium vniuersitas, qualiter nos diuinæ remunerationis spe incitati, interuētū etiā dilectæ cōiugis nostræ *Kunegunde* Imperatricis Augustæ, & venerandi *Richolphi* Abbatis communiti, cuidam Ecclesiæ Dei infra ciuitatem *Ratisbon*, in honorem pretiosi Dei martyris *Emmerami* constructæ, vbi venerabile corpus eius miraculis

culis declarantib. requiescere comprobatur, quandam nostri iuris curtē *Ruitte* dictā, in pago *Chimēgōrve* in Comitatu *Baboni* Comitis sitā, quā quidā nobilis homo *Warmundus* Comes eidem Cœnobio antea contulit, cum omnib. appendiciis, villis scilicet, arvis, agris, pratis, pascuis, aquis, aquarumue decursibus, vado, molendinis, piscationibus, exitibus & redditibus, viis & inuis, quæfitis & inquirendis, siluis & venationibus, famulis etiā vtriusq; sexus, cæterisq; quæ quolibet modo dici aut scribi possunt, vtilitatibus. ad eandē curtē iure & regaliter pertinentibus. per hanc imperialē paginā in perpetuū largimur, eiusdē *Warmundi* Comitis traditionem ppetuo iure prædictæ Ecclesiæ confirmam⁹. Ea videlicet ratione, vt nec Ep̄s eiusdē loci, nullaq; Ecclesiastica vel iudiciaria potestas aliquā habeat potestatem, prænominatam curtē præfatæ Ecclesiæ auferre, vel vsib. fratrum ibidē sub Monachica institutione Deo seruientiū abalienare, sed p̄dict⁹ *Richolfus* eiusdem loci Abbas, suiq; successores, liberam exinde habeant potestatem, quicquid ei placuerit faciendi, vt vtilitatem tantummodo fratrum ibidem sub regula S. *Benedicti* Deo, sanctoque *Hemmeramo* famulantium, omnium hominum contradictione remota. Et vt hæc nostræ largitionis & confirmationis autoritas stabilis & inconvulsa omni permaneat æuo, hoc præceptum inde conscriptum propria manu corroborantes sigilli nostri impressione iussimus insigniri. Data V. Non. Iulij, Indict. I. I. an. Dominicæ incarnationis M. XXI. Anno vero Dñi *Henrici* secundi regnantis xx. Imperantis VIII. Actum *Coloniæ* feliciter, Amen.

LVCIVS Ep̄s seruus seruorum Dei, dilectis filiis *Berchtoldo* Abbati & Conuentui Monasterij S. *Emmerami* salutē & Apostolicā benedictionem. Autoritate sedis Apostolicæ, cui disponēte Domino præsidemus, compellimur, vt loca venerabilia, præsertim quæ B. *Petri* juris existant, atq; personas inibi Deo famulantes, diligamus, & earum quieti & vtilitati salubriter auxiliante Deo providere curemus. Huius itaq; rationis intuitu vestris rationabilibus petitionibus, aŕuentes Monasterium in *Ratisbona* ordin. S. *Benedicti*, in honorē Beatiss. *Petri* Apostolorū Principis, & preciosi martyris *Emmerami* constructum, quod vtiq; Christianissimus Rex *Carolus* Magnus, S^{mo}. *Leoni* Papæ futurisq; Rom: Pontificibus obtulit; ipsorum tuitione perpetuo conseruandum, ad exemplar recolendæ memoriæ *Leonis* Papæ prælibati in Apostolorum principis ius protectionemq; suscipim⁹, & apostolicæ sedis patrocinio comunimus. Statuentes, vt quascunq; possessiones siue Ecclesias cum decimarum oblationibus, ac alia bona, quæ idem Monasterium in præsentiarum iuste & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, oblatione fidelium, siue aliis iustis modis, præstante Domino poterit adipisci, firma vobis vestrisq; successoribus & illibata permaneant. Obeunte vero te nunc eiusdem loci Abbate, vel tuorū quolibet successorum, nullus inibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilij sanioris secundū Dei timorem & B. *Benedicti* regulam præuiderint eligendum. Porro circumuentium Abbatum subire iudicium non cogamini, nisi forte illorum, qui ad ius & proprietatem sedis Apostolicæ pertinent, cum Ecclesiasticæ necessitatis causa exegerit. Permittimus insuper eiusdem Monasterij Abbatem cum sandaliis & dalmatica Missarum officia celebrare, consecrandum etiam ab eo Ep̄scopo, quem cuncta fratrum cohors conuocauerit. Illum etiam antistitem qui ciuitati *Ratisbonen*. nunc præesse dignoscitur, illumq; pariter, qui postea ipsum Ep̄scopatum susceperit regendum, nullam contrarietatem, nullam donationem in prædictū Monasterium extendere hac autoritate sedis apostolicæ prohibem⁹, ita quod nulla conciliabula ibidem aliquis incipiat prætere, nec quaslibet partes Eleemosynarum, quæ ad vsu Monasterij à fidelibus collat fuerint in su-

am. sortem exigere, neque decimas, neque terras, neque Ecclesias, neque thesauros, neq; libros, neq; aliquid ab Imperatorib. & Regibus concessum, vel ab aliis Christi fidelib. postea oblatum attentet auferre. Cella verò vestra tali gaudeat dignitate redimita, vt si quis infra eius septa alteri manus iniecerit violentas, huius priuilegij Decretum cum fuerit ei intimatum, ex ipso facto excommunicationis nouerit se vinculo innodatum, cuius absolutionis dispensatio, cum prouide satisfecerit Abbati sit indulta. Insuper mansuro in perpetuum, Decreto sancimus, vt nulli omnino hominum liceat in vestro Monasterio alias proprietatis condiciones, vel hereditario iure aduocationem aut inuestiturā, seu quamlibet potestatem, quæ libertati & quieti fratrum noceat, vendicare, Aduocatus sanè, qui utilior esse videtur, ab Abbate & fratrib. instituat, qui postmodum Monasterio & fratrib. inutilis fuerit, remoto eo alter praficiatur. Ad iudicium verò à Romana Ecclesia perceptæ libertatis, nobis VII. aureos singulis annis persoluetis. Igitur vt hæc à nobis ordinata cunctis maneat in conuulsa & inuiolata temporibus, per huius nostri Decreti paginam, constituimus, modis omnibus vniuersis cuiuslibet Ecclesiæ præfatis, clericis Laicisq; omnib. cuiuscunq; honoris dignitate ac potestate præditis, interdicentes, colligantes etiam sub anathematis vinculo, vt cum Iuda in æternum crucietur, quicumque huius seriem, nostrę institutionis ausus fuerit euertere. Huius, nisi respiscat, auferat Deus partem de terra viuientium, & nomen eius deleatur de libro vitæ. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus, sit pax Dñi nostri Iesu Christi, quatenus & hic bonæ actionis fructum beatum percipiant, & apud districtum iudicem præmia æternæ pacis & gaudia inueniant, Amen. Ego *Lucius* Catholicus Ep̄s SS. Ego *Conradus* Sabinensis Episcopus SS. &c.

Datum *Laterani* per manum Baronis Capellani & scriptoris XIII. Cal. Apr. Indiēt VI. Incarnationis Dominiçæ an. MCLIII. Pontificatus vero Domini *Lucij* secundi Papæ anno I.

*Prinuilegiū
Fridericī
Imperato-
ris. I. de nō
infeudan-
dis mulie-
ribus.*

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Fridericus* diuina fauente clementia Rom. Imperator semper Augustus. Decet oēs Christianæ fidei amatores religionē diligere, & loca venerabilia diuino obsequio mancipata congrua deuotione fouere. Ecclesia S. *Hemmerami* largissimis prædecessorum nostrorum priuilegiis honorata, hanc meruit in suis possessionib. habere prerogatiuam, vt beneficia de manu Abbatis ipsius Ecclesiæ largienda, ratione successionis nunquā infeminarum transeant potestatem. Contigit autem quendam beneficiatorum & ministerialium eiusdem Ecclesiæ *Hartuicū de Danne* nostro tēpore sine masculinis hæredib. à vita discedere, & beneficium quod tenuerat, in Abbatis arbitrio remanere, quod videlicet beneficiū defuncti illius filia nomine *Margaretha* sui iuris esse existimans, contra memoratū *Albertū* Abbatē in nostrā Serenitatis præsentia quarimoniam posuit, & iam dictū beneficium sui iuris esse asserauit. Quare & nos *Henrico Ratisbonen.* Episcopo, & iam dicto Abbate ante nostrā præsentiam euocatis, coram Principibus exacta inquisitione discussimus, quæ prædictarum partium allegatio rationi . . . Vbitandem ex Principum sententia Domino fauente, comperimus, quod Ecclesia Pontificalis in *Ratisbona*, & Ecclesia S. *Hemmerami*, quæ pariter vno eodemq; condicionis iure fungi noscuntur. hæredib. foeminei sexus nunquā beneficiū de iure concedere deberet. Quā videlicet sententiā à Vicedomino *Vlrico* promulgatā, consentientib. omnib. qui presentes erāt Principibus, imperiali autoritate duxim⁹ roborandā. In generali q̄ corā in Purificatione S. Marię *Vlmę* celebranda sepeditus Abbas ad illius sententiæ

sententiæ confirmationem priuilegium à nostra celsitudine inpetrauit. Notum sit igitur tam futuris quam præsentibus Christi fidelibus, quod nos Ecclesiam S. *Emmerami* in nostram protectionem suscepimus, & sæpeditam sententiam ex consensu multorum Principum promulgatam præsentis scripti priuilegio confirmauimus: statuentes vt nullus Regum aut Imperatorum nec Archiepiscop⁹, nec Ep⁹s, nec Abbas, nec Dux, nec Marchio, nec Comes, nec alia maior minorue persona sententiam illam infringere, aut violare præsumat, sed maneat in perpetuum ei, cui collata est, Ecclesiæ omnimodis valitura, Et vt hæc omnia in perpetuum firma atq; in conuulsa permaneant, præsentē paginam sigilli nostri impressione iussim⁹ insigniri. Testes qui *Ratisbona* in prolacione sententiæ præsentis fuerunt, sunt hi: *Heinricus Ratisbonen. Ep⁹s. Heinricus Præfectus. Otto* frater eius. &c. Datum *Vlme.* Non. Feb. Indict. V. anno Dominicæ incarnationis M. C. XXXV. II. Regnante Dñ. *Friderico Rom:* Imperatore gloriosissimo anno regni eius quinto, Imperij verò secundo.

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Fridericus* diuina fauente clementia *Rom:* Imperator semper Augustus. Ex Imperatoriæ maiestatis nobis à Deo crediti officio Ecclesiarum omnium curam & piam sollicitudinem habere tenemur, earum quidē præcipue quæ à maximis & nobilissimis *Rom:* Imperatorib. fundatæ, & ad exercitium diuini cultus perductæ dignoscuntur, quatenus ex præsentis operationis instantia vna cum antecessoribus nostris æternæ retributionis præmia consequamur. Omnib. igitur præsentium inspectorib. significamus, nos Priuilegia Monasterij S. *Emmerami Ratisbon.* libertatē exemptionem ipsius Monasterij continentia vidisse & diligentius examinasse, non, aboliã, non, cancellata, nec aliqua sui parte vitiata, quorum vnū beatissimi *Lucij* Papæ videlicet de verbo ad verbū huic litteræ duxerim⁹ inserendū, cuius tenor talis est: *Lucius* Ep⁹s seruus seruorum Dei &c. vt supra. Nos igitur gratias, concessiones, libertates, totumq; superscripti Priuilegij tenorem approbantes nostra Imperiali auctoritate confirmamus. Indulgemus insuper ipsi Monasterio, vt bona quæ per exemptiones, vel cambia, siue per Eleemosinarū largitiones à Baronib. aut aliis Christi fidelibus fuerint sibi collata, quocunq; titulo sint ad nos spectantes, firma de eis sit possessio & illibata. Stabilmus etiam, ei, vt morticina quæ vel dicuntur de hominibus sæpe dicti Monasterij, vbicunq; defuncti fuerint, Monasterio salua sint & custodita, nec in eis alicuius loci libertate iniuriã patiantur. Idē erit obseruandū in perceptione medietatis totius substantiæ mobiliū & imobilium, quæ Monasterio sæpe recitato debetur, quando moriens caret suæ conditionis prole. Ipsi etiā Abbati eiusq; successorib. hoc speciale concedimus priuilegiū dignitatis, vt in ordinē & ius possit promouere ministerialium quemcunq; de familia tali honore iudicauerit esse dignū. Decernimus præterea stabiliter, vt Abbas vel ipsius Nuncius ad exequendū illud, quæ prouiderit iudicandi & corrigēdi ad suū placitum excessus omnium hominum suo Monasterio pertinentium habeat liberā facultatē, nisi forte ad perplexa determināda nostros iudices vocare deliberauerit, tunc ipsi duæ partes, tertia Iudici de pœna excessuum debetur. Per nostræ etiā sublimitatis Edictum mansuro in perpetuū decreto sancimus, vt quicunq; alterum per violentiam infra cellā iam dicti loci aut officinas præsumperit ob culpā aliquam impetere, proscriptus habeatur. Abbatis nimirum familia de omni seruitute nobis & successorib. nostris exhibenda sit imunis & absoluta. Et vt hæc concessionis autoritas firmior habeatur, præsentē paginā nostri sigilli robore iussimus comuniri. Signum Dñ. *Friderici Rom:* Imperatoris inuictissimi. Ego *Ioannes* Imperialis aulæ cancellarius, vice *Conradi* Maguntinē. sedis Archiepiscopi & Germaniæ Archicancellarij recognoui. Acta sunt hæc anno Dominicæ incarnationis M. C. LIII, Regnante Dñ *Friderico Rom:*

Metrop. Salisb. Tom. II.

li 3

Impe-

*Vendican-
tur.*

Imperatore an. regni eius III. Imperij verò ipsius primo. Datum *Vberlingn* VIII
Cal. Octobr. feliciter, Amen.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Conradus* Dei gratia fauente *Ratisbon.*
Eps, omnib. tam presentib. quam futuris in perpetuum. Nouerit tam eorū qui
presentes, quam eorū qui futuri sunt industria, quod veniens ad nos Venerabi-
lis Abbas *S. Emmerami Beringerus*, presentauit tria paria literarū legenda, graua-
mina plurima continentia, quæ antecessores nostri prædictæ Ecclesiæ *S. Emme-
rami* videlicet intulerunt. Quorum quidā à fratrib. extorquebant quandā sum-
mā pecuniæ minus iuste: alij verò apud ipsos cōtra iusticiā se per temp⁹ aliquod
receperunt. Insuper etiam aliqui violenter damna plurima intulerunt. Cum autē
dignū esse dignoscatur, & iuris ordo exigere videatur, vt qui per prædecesores
nostros læsi fore cognoscuntur, eurentur nostræ beneuolentiæ medicina. Nos ad
mandatum sanctissimi *Celestini* Papæ, & ad instantiam gloriosissimi Imperatoris
Henrici, & Capituli nostri, & præcipue ob amorē Dei. & SS. Patronorū Ecclesiæ p-
nominate, videlicet *S. Petri* principis Apostolorum, ac pretiosissimi martyris
Emmerami, protestamur publicè, non esse iuris nostri, à dicta Ecclesia pecuniam
magnam vel modicam extorquere. nec ab ipsa seruitium duarum vel vnus reci-
pere septimanæ, Et vt verius loquamur, nec vnicum diē in seruitio tenemur
recipere apud ipsam. Et cum Dñ. Papa supradict⁹ nobis sæpius litteris suis insi-
nuauerit, se prædictam Ecclesiam imēdiate signo exemptionis quinq; aureorum
ad sedē Apostolicam pertinere, ipsam omni genere seruitiorū liberam in perpe-
tuum statuimus permanere. Et vt hæc firma & inconuulsa permaneant, & à nul-
lo successorum nostrorum vel aliqua persona possint infringi, hanc chartam in-
de conscriptam sigilli nostri & Chori nostri munimine iussimus roborari. Acta.
sunt hæc an. ab incarnatione Domini M. CXC. III. Indiēt. XI. V. Cal. Iunij feliciter
Amen. Huius rei testes sunt *Eglolfus* maior Præpositus. *Vlricus* Decanus, *Beletus*
Scholasticus, *Rupertus* Custos & *Obellarius*, &c.

Est. Eber-
hardi Ab-
batis super
Cimiterio
Eg. Synago-
ga Iudaorū
Ratisbo-
næ.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Amen. Ego *Eberhardus* Dei gratia Ab-
bas *S. Emmerami* in *Ratisbona*. Scriptorū series acta corroborat, & obliuione p-
dita memoriæ restaurat ac perpetuitati cōmendat. Ea ppter cōtractū permuta-
tionis, si dici cōpetat emptionis quæ super area quadā Ecclesiæ nostræ cū Iudæis
Abrahā scil. suis confortib. fecimus & ipsi nobiscū scripto præsentī memoriæ cō-
mendandū appensione sigillorum, ne cuiusquam in posterum eis possit no-
cere contradictio, duximus confirmādum. Notū igitur sit omnib. in perpetuū,
quod nos communicato cum Capitulo nostro consilio Dño nostro Episcopo
Conrado consentiente, confirmāte, sicut per sigillum eius, quod appositum est,
patet, Dñi *Vdalrici* scribæ, qui aream prædictā à nobis in feudo habebat, om-
nium eorum qui in hoc facti requirendi erāt, exquisito adhibito solemniter
& publicè consensu, aream quondam Ecclesiæ nostræ de manibus pace prædi-
cti Domini *Vlrici* pro XV. libris absolutam, *Abraham* Iudæo, omnibus Iudæis
Ratisbonen. vndecunq; vel quodocunq; aduenientibus, & eorum successo-
rib. pro domo quadam XL. libris sub traditione subnotata meliora & vtiliora
Ecclesiæ nostræ prospicientes permutauim⁹ siue vendidimus & in ius proprie-
tatis obtulimus, ad omnem commoditatem & vsum, quem in ea, vel ex ea, sicut
de proprio suo habere decreuerint vel disposuerint habendum & sepulturam
suam & omnium Iudæorum, vndecunq; ibidem sepeliri cupientium libere
& absq; prohibitione omnium Episcoporum vel Abbatum, siue quorumcumq;
Prælatorum in ea celebrandā, & vt de ipsā, quicquid vnquā ordinare voluerint,
sicut

sicut de proprio liberam habeant ordinandi facultatem. Sanè cum XL. illis libris prædium Ecclesiæ volumus pro necessitate nostra obligatum: domum vero in permutatione vel contractu venditionis & emptionis ita ab illis propriam recepimus, quod quicquid in ea siue permutandum, siue per ruinas vel quamcumque vastationem nullo nobis labore vel expensis ad eius reedificationem vel reparationem imminentibus contingat, ipsi tamen annuatim in festo S. Georgij vnam libram nobis inde persoluant. Quod si in Sabbathum Iudæorum occurrerit, præcedenti vel sequenti proxima die persoluant, cū tamen de area prædicta vix tres solidos habere potuissemus. Nec nos vel aliquis nostrorum, successorum domum vel aream domus illius alicui, nisi ipsis Iudæis possumus vel debemus locare. Et si vnus solus Iudæus in ciuitate superstes fuerit, prædictum censum dabit ad eundem terminum, siue domum vel aream domus voluerit vel noluerit habere. Est autem domus hospitale Iudæorum in Pawranswincht ex parte occidentis vicina Christianis, ex parte vero Orientis, meridici, & septentrionis circumfita Iudæis. Quæ omnia sicut de consensu & concessione Domini nostri Episcopi facta sunt, ita per subnotationem testium, & per appositum eius sigillum & nostrum sunt corroborata. Huius autem rei testes sunt Christiani & Iudæi, per quos si necesse fuerit factum probari potest, mixtim vel separatim, vel tantum per Christianos, sicut ei placuerit, cui tunc pro necessitate probatio incumbit. . . . testes qui supervixerint, statuimus, quod ipsum Instrumentum cum sigillis ad omnimodam sufficiat probationem. Testes hi sunt Christiani, Henricus ad Capellam, & frater suus Rudigerus, Rupertus Kârgl, Carolus Kârgl, Conradus Graufs, Albertus de Zinginge, Wilhelmus super Danubio, Götzvinus ad portam, Wilhelmus & Baldvinus fratres ante urbem, Gotzvinus Bidervverer, Henricus Saccus, Bernoldus Stainaver, Conradus Châmbar, Fridericus Stoltz, Vto in foro, Ludovicus Nischstetter/Hartvicus super Danubio, Vlricus Holtzner, Rugerus Theonarius, Carolus Theonarius & frater eius Gottschalcus. Iudæi, Abraham, Zacharias, Abraham, Aaron, Abraham, Noë, Moyse, Ioseph, Moyse, Isaac, Naaman, Isaac, Samuel, Osuvve, Natan, Iacob, Natan, Morteus, Iudas, Saban, Ioseph & alij plures tam Iudæorum quam Christianorum. Acta sunt hæc ab incarnatione Domini M. CC. X. Indiët. XIII. Imperante Ottone anno I.

Conradus Diui Augusti Imperatoris Friderici filius Dei gratia in Romanorum Regem electus semper Augustus & hæres regni Iherusalem. Regale fastigium toties læditur, quoties in defectu clementiæ reperitur: & quanto benignius compassionibus pietatis immergitur, tanto gloriosius exaltatur. Clementer igitur lachrymis & deuotis supplicationibus quorundam Monachorum Monasterij S. Emmerami in Ratisbona in cuius more progenitorum nostrorum hospitali hospicio nefandum consilium & detestabile homicidium personæ nostræ, per Albertum qui se dicit Ratisbonens. Episcopum, & Conradum de Hohenuells furtiuum & nocturnum aggressorem ad excogitatam necem nostri corporis exitit procuratum, misericorditer inclinati, misericordiam potius quam iudicium, de personis & rebus eiusdem Ecclesiæ pro Dei reuerentia, qui non minus misericorditer quam miraculosè in eodem loco tueri voluit, & saluare personam nostram ab insidiis & insulcibus eorundem inimicorum nostrorum sequi volentes, ipsum Monasterium cum personis religiosis Domino ibidem famulantibus, & ab omnibus bonis eius, exceptis Vlrico Abbate & illis personis quæ supplicij & interitus nostri connumerati participes & conspiratores extiterant, sub nostra & Imperij protectione ac defensione recepimus speciali. Statuentes ex nunc, & firmiter inhibentes perpetua inhibitione, quatenus nullus sit qui pro-

Restitutio
Monasterij
S. Emmerami
per Regem
Conradum
facta.

pter prædictam noxam in detrimentum personæ nostræ commissam præfatum Monasterium cum personis & omnibus bonis suis stabilibus & mobilibus sicut prædictum est, offendere aliquatenus vel molestare præsumat. Quod qui præsumpserit, indignationem Imperialem & nostram se nouerit incursum, præter poenam quam transgressori eiusdem mandati nostri infligere voluerit excellentia nostra, seu aliquis alius hæredum & successorum nostrorum: Ita tamen, quod domus illa in qua ex præfato machinamento proposuerant irreuocabili proposito præfati *Albertus* dictus Episcopus, *Conradus* de *Hobenuels* & *Vricus* Abbas eiusdem loci, personam nostram mortis supplicio tradidisse, diu debeat funditus, ne parietes ipsius domus scædati & perfusi cruore dormientium tunc temporis coram nobis pro custodia personæ nostræ, qui pro salutis nostræ defensione sanguinem suum fundentes mortem spontaneam subierunt, amplius in eodem loco valeant reperiri. Tenentur insuper Monachi eiusdem Monasterij ex pacto firmæ promissionis habitæ coram nobis, præsentibus *Ottone* Comite Palatino *Rheni* Duce *Bauariæ*, dilecto Principe & socero nostro, & *Ludovico* filio suo dilecto Leuiro nostro, *Ottone* Marchione de *Hohenburckb*, dilecto consanguineo nostro, *Henrico* Marchione de *Burgauv*, *Ludovico* seniore Comite de *Oeting*, *Gottfrido* de *Hohinlohe*, & aliis consiliariis nostris, nec non ciuibus *Ratisbonensibus*, quod in eodem loco vbi hæctenus extiterat, domus predicationis nostræ construere debent, & erigere à nouo fundamine ex propriis sumptibus Ecclesiæ *B. Emmerami*, Capellam vnam ad honorem *B. Virginis Mariæ*, & *B. Nicolai* specialium tutorum & defensorum nostrorum in articulo eiusdem necessitatis nostræ, quam à modo & in perpetuum regiam Capellam volumus appellari dotandam per eos competentibus dotibus, ex quarum prouentibus habere valeat sufficientia & annua stipendia Monach^o sacerdos statutus ad hoc per Abbatem & conuentum eiusdem, qui eandem Capellam gubernabit diuinis & continuis officiis in perpetuum, memoriam nominis nostri & hæredum nostrorum, qui pro tempore fuerint ad regimen Imperij constitui. Censemus etiam omnes infeudationes & donationes rerum ipsius Monasterij per scripta nostra personæ alicui *Otoni* prædicto indultas, irritas & inanes. Nec pati volumus quod de omnibus prouentibus & redditibus præfati Monasterij, præsentē guerra durate, alicui personæ speciali rectori & prouisorio, qui fuerit in eadem Ecclesia de mandato & voluntate nostri culminis constitutus, per Monachos & fideles personas subiectas ipsi Monasterio intendatur, ad vsus & utilitatem Ecclesiæ conuertendis. Et si aliquis Monachus ipsius Ecclesiæ seu aliqua persona tam Ecclesiastica quam mundana contra prædicta omnia publicè in præsentia nostra statuta opponere se præsumpserit, participem præfati facinoris in personam nostram excogitati ab omnibus fidelibus nostris volumus eum haberi. Ad quorum omnium memoriam & stabilem firmitatem præsens scriptum fieri, & sigillo nostro Celsitudinis iussimus communiri. Datum apud *Ratisbonam*, Anno Incarnationis Dominicæ *M. CC. LI.* mense *Januar*, nonæ *Indict*.

Privilegiū
Ducum Ba-
uarie de
extirpatione
sylvæ
iuxta *Lintach*.

Nos *Otto*, *Ludovicus*, & *Stephanus* Dei gratia Palatini Comites *Rheni*, Duces *Bauariæ* per præsentia recognoscimus, & notum facimus vniuersis, Quod cum Monasterium *B. Emmerami Ratisbonæ* præ cæteris Ecclesiis patriæ nostræ in spiritualibus & temporalibus florere dilucide dignoscatur, vt flos religionis in eodem loco nostris temporibus non deficiat, per suauitatem sui odoris roburque vigoris obseruet, intendimus Ecclesiam istam piis auxiliis & solidis defensionibus subleuare. Quare cum Venerabilis Vir Dominus *Carolus* Abbas illius loci pro Ecclesia sua periuerit, vt sylvam quandam circa *Geltolfing*, in loco qui *Lintach*

bach dicitur, suam, & ipsi Ecclesiæ attinentem, ex antiquo extirpare desiderare sperans prædicia utilitati suæ congrua facere, terram illam ad culturam frugiferam redigendo. Nos ob reuerentiam Dei, & Sanctorum merita, quorum ibi multitudo numerosa quiescit, & ipsius Abbatis amorem admittimus extirpationem sylvæ, quæ exereuit ibidem, sic vt nec ipsa Ecclesia circa huiusmodi extirpationem, nec laborantes in eadem per nos aut posteros nostros, ac Principatus successores impedimentum aliquod sustineant, aut oporteat formidare. In cuius rei testimonium atque robur præsens Instrumentum ipsi Ecclesiæ dedimus nostrorum sigillorum robore communitum. Datum & Actum *Ratisbonæ* Anno Domini M.CC.XCV. In die beatorum Iohannis & Pauli martyrum.

Nos *Conradus* Dei gratia Ecclesiæ *Ratisbonæ*. Episcopus vniuersis præsentibus literas inspecturis volumus esse notum. Quod cum venerabilis Dominus *Carolus* Abbas Ecclesiæ *S. Emmerami Ratisbonæ* in loco qui dicitur *Behaimisch Pruckh* cuius proprietates ad officium Custodiæ nostræ spectabat, Cellam sui ordinis constituere concepisset, habens in vicino possessiones plures & prædicia Ecclesiæ suæ inutilia, & inculta, quæ eidem cellæ construendæ considerauit posse fieri fructuosa, & nihilominus ad conceptum huiusmodi complendum, jus patronatus parochialis Ecclesiæ *Mospach* adiacentis ab Illustriss. Principe Domino *Rudolpho* Comite Palatino *Rheni* Duce *Bauariæ* ex liberali donatione obtinisset, sicut in literis super hoc sibi & Ecclesiæ suæ datis vidimus contineri: Nos ad instantem petitionem ipsius Domini *Caroli* Abbatis volentes suum laudabile propositum adiuuare, de consensu venerabilium Dominorum & confratrum nostrorum, D. Præpositi, D. Decani ac totius Capituli Ecclesiæ nostræ prædictum locum *Behaimisch Pruckh* cum omnibus suis attinentiis, cultis & incultis, quæsitis & inquirendis, agris & pratis, pascuis, molendinis, syluis & nemoribus eidem, & Ecclesiæ suæ donauimus, tradidimus & assignauimus, jure proprietatis perpetuo possidendum, & ipse vice versa, vnâ cum conuentu suo in recompensam Ecclesiæ nostræ tradidit, donauit, & assignauit molendinum, in *Abbas* vnde situm prope castrum dictum *Churn* soluens annuatim 50. denar. qui de bonis *Behaimischen Pruckh* Custodiæ nostræ pro cera solui hæcenus confueuerunt, sicut in instrumento super hoc confecto plenius continetur. Præterea de consensu prædictorum Domini Præpositi, Decani & Capituli Ecclesiæ nostræ duximus indulgendum, & liberaliter admittendum, vt de Decimis, dotibus & obuentionibus vniuersis prædictæ parochiæ *Mospach* attinentibus exceptis decimis noualium, ordinare valeat, quod sibi & Ecclesiæ suæ ac cellæ construendæ viderit expedire. Hoc prouiso, quod ipsa parochia debitis obsequiis non fraudetur & a soluendis juribus seu exactiõibus Papalibus, Episcopalibus, Archidiaconalibus, & aliis quibuscunque minimè excludatur, & animarum in ea cura negligatur. Et Abbas seu successores ipsius quilibet nobis nostrisque successoribus teneatur ad præscriptam Ecclesiam *Mospach*, si quando, vt pro sustentatione Sacerdotis sæcularis eius fructus sufficiant, respirabit, pro plebano, quotiescunque vacabit, aliquem Sacerdotem idoneum præsentare, qui etiam congrua & competenti præbenda seu prouisione per Abbatem seu successores eius eidem tunc deputanda, contentus esse debet, de fructibus & prouentibus Ecclesiæ prænotatæ. In cuius rei memoriale perpetuū præsens priuilegium sigillis, nostro videlicet & Ecclesiæ nostræ Capituli duximus confirmandum. Datum & actum anno Domini M. C. C. XCIX. II. Idus Maij.

Lit. Conradus
radi Episcopi
super
ponte Bohemorum.

*nullatenus

Rudolphus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus. Vniuersis sacri Imperij fidelibus gratiam suam & omne bonum. Regalis excellentia tunc sui nominis titulos ampliat & extollit, cum loca diuino cultui dedicata, & personas ibidem Domino famulantes benigno fauore prosequitur, ac eorum iustis & ratio-

& rationabilibus petitionibus fauorabiliter se inclinat. Ex parte itaque Venerabilis Abbatis & Conuentus Monasterij S. *Emmerami* Ratisboñ. nostro culmini, fuit humiliter supplicatum; vt Priuilegium eis ab *Henrico* Romanorum Imperatore quondam indultum, nostris oblatum conspectibus vellemus de benignitate regia confirmare, cuius tenor talis est: In nomine Sanctæ & Indiu-
Vid. sup. p. duæ Trinitatis *Henricus* diuina fauente clementia Romanorum Imp. Augustus, &c. Nos igitur prædictorum Abbatis & eius Conuentus piis supplicationibus inclinati præscriptum priuilegium & eius tenorem, à quondam *Henrico* Imperatore Romanorum ipsis datum, de benignitate regia confirmamus, & scripti præsentis munimine innouamus. Volumus etiam, & præsentis statuimus sanctione, vt nullus supradicti Monasterij Aduocatus aliquod seruitium seu pro-
 curationem aliquam contra iustitiæ formam & in zelum ab antiquo statutum requirere debeat vel audeat ab Abbate aut prædiis vel hominibus pertinentib. ad eundem. Censum etiam VII. aureorum sedi Apostolicæ in exemptionis euidens argumentum ab Abbate dicti Monasterij annis singulis persoluendum auctoritate regia confirmamus. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc nostræ confirmationis & donationis literam infringere, vel eidem ausu temerario contraire. Quod qui facere præsumpserit, grauem nostræ Maiestatis indignationem se nouerit incurrisse. Signum Domini *Rudolphi* Romanorum Regis inuictissimi. Datum *Hagenovve*, Anno Dominicæ Incarnationis M. CC. LXXIV. II. Id. Iulij, Indi. II. regni verò nostri anno primo.

Ludovicus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, Vniuersis sacri Romani Imperij fidelibus præsentis literas inspecturis gratiam suam & omnè bonum. Quanto nos Deus exaltauit sublimius, tantò benignius inspirauit nobis spiritum voluntatis illius, qui ad zelum fidei Christianæ nos prouocat, ad iustitiæ rectitudinem dirigendam sollicitat, & ad sacrosanctas Ecclesias & Ecclesiasticas personas, in quibus & per quas pro nostræ salutis augmento ipse Deus omnipotens placabiliter exoratur, fauorabiliter promouendas ac exaudiendas supplicationes earum immutat & afficit mentem nostram. Hinc est, quod cum Venerabilis *Waldevinus* Abbas S. *Emmerami* Ratisbonæ Ordinis S. *Benedicti* Princeps noster dilectus nobis supplicauerit precibus instantinis vt priuilegia quædam nostro conspectui præsentata dignaremur verab. innouare, & effectualiter auctoritate regia confirmare, Quorum priuilegiõrum primi tenor est
Vid. sup. p. talis; In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, *Fridericus* diuina fauente clementia Rom. Imp. &c. Datum *Vberlingn.* IX. Cal. Octobr. feliciter Amen.

Secundi verò tenor est talis: In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, *Conradus* Dei gratia fauente Ratisbon. Episcopus omnibus &c. Nos vero volentes dicto Abbati in iustis suis petitionibus non deesse, non solum præscripta priuilegia, verum etiam omnia & singula à quibuscunque prædecessoribus nostris diuis Imperatoribus seu Romanorum Regibus cuiuscunq; tenoris extiterint, data & concessa iustè ac rationabiliter auctoritate regia confirmamus. Insuper præmissis gratiis gratiam adiungentes Abbati memoratæ Ecclesiæ concedimus ex innata nobis clementia & gratia spirituali, vt si quo tempore regnum Romanorum legitimo careat defensore, Abbas qui pro tempore fuerit, etiam si iura regalia nondum fuerit consecutus, fraude tamen & dolo non obstantibus, omnes Vasallos sæpè fatæ Ecclesiæ cuiuscunq; præminentia vel conditionis extiterint de feudis cuiuslibet debitis ac pertinentibus, ritè ac rationabiliter infeudare possit & valeat, præactò sibi articulo non obstante. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc nostræ confirmationis & concessionis paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,
 rit,

rit, se indignationem regiam poverit incursum. In cuius rei testimonium, has conscribi, & nostre maiestatis sigillo iussimus communiri. Datum Ratisbo-
ne XI. Cal. Iulij, Anno Domini M. CCC. XV. Regni vero nostri anno primo.

Wir Johannis Landgraue zum Leuchtenberg/ Graue ze Walse/ des hochgebor-
nen Fürsten/ vnser gnedigen Herrn/ Herzog Albrecht Pfleger in nideren Bay-
ern/ Bekhennen öffentlich mit dem Brief/ daß wir von vnser gnedigen Her-
zen Herzog Albrecht wegen/ des vollen gewalt vnd gankew macht wir haben/ mit sei-
nes offen Briefen angesehen haben grossen verderblichen gebrechen/ verderben/ vnd vber-
last/ den der Ehrwürdig Geistlich Herr Abbt Alro zu S. Daymeran zu Regenspurg/
vnd sein Gotshaus daselben lange zeit gehabt haben/ von Dorfgerichts wegen/ daß
man auf sein guet in den Hofmarchen geschlagt hat/ Nhin hat vns der ehgenant gais-
lich Herr der Abbt zu S. Daymeran zu Regen purg beweist/ von vnser Herrn Ra-
the/ daß er in thainer Dorfgericht vnd Hofmarch sein noch seines Gotshaus guet nicht
verantworten soll/ anders dann in vnser gnedigen Herrn Herzog Albrecht Landges-
richten/ wann vnser ehgenanter gnediger Herr Herzog Albrecht des Ehrwürdigen
Gaislichen Herren vnd seines Gotshaus in seinem Lande Obrister Herr vnd Vogt ist/
vnd vermainen auch von vnser ehgenanten gnedigen Herrn wegen/ daß sich der ehe-
genant Gaislich Herr/ zc. Abbt zu S. Daymeran zu Regenspurg vnd sein Gotshaus
fürbas in thainer Hofmarch nicht verantworten soll/ in Rhein weis/ anders dann von
vnser Herrn Landrichtern/ dauon wellen vnd gebieten wir allen vnser gnedigen
Herrn Ambtleuten/ Pflegern/ Distumben/ Nichtern/ Scherigen/ vnd allen andern
vnser Herrn Ambtleuten/ wie die genant sint/ die jezunt sind oder fürbas werdent/ vnd
besonderlich allen Rittern vnd Knechten vberall in vnser Herrn Lande/ die durch vn-
ser Herrn willen thunt oder lassent/ daß sie den obgenanten Ehrwürdigen Herrn vnd
sein Gotshaus daselben bey der obgenanten vnser Herrn genad halten vnd schirmen/
vnd niemant gestatten/ der sie daran irren/ laidigen oder beschweren wolt/ in kein weis
bey vnser obgenanten gnedigen Herrn vnd vnsern Hulden vnd Genaden. Mitt Br-
schund diß Briefs versigelt mit vnser gnedigen Herrn Distumbambts anhangendem
Insigel. Datum Straubing/ Anno Domini M. CCC. LXXXII.

* ad

*Littera inuestiturarum à Rom. Imp. & Regibus Abbatibus * S. Emme-
ramum factarum. Subnotat & ad manus nostras peruenerunt:*

Regis Rom. Adolphi. An. 1295. Abbat. Carolo. Iohannis Bohemie Regis, Abbati * Regis
Baldvino regalia concedentis. Wenceslai Regis an. 1386. Frideric. Abbati Vicarij.
Eiusdem Reg. Wenceslai an. 1396. Ab. Ioan. Ruperti Reg. an. 1401. Abbat. Ioan.
Eiusd. an. 1405. Ab. Vlric. Maximiliani I. an. 1517. abbat. Ambrosio I. concels. Ca-
roli V. an. 1521. eid. abb. Ambros. Reg. Ferdinandi I. an. 1535. Abb. Leonhard. Item
an. 1540. 1559. Abb. Erasm. Eiusd. ann. 1566. Ab. Blasio. Maximiliani II. ann.
1566. Ab. Blas. Maximiliani II. an. 1575. Ab. Ambros. II. Rudolphi II. an. 1576.
Ab. Ambros. II. Eiusd. an. 1581. Abbat. Hieronymo.

Epitaphium Abbat. Ambrosij II. in templo S. Emmerammi colum-
næ cryptæ S. Dionysij ad lauam descensus ad eandem proximæ
affixum, tale extat:

D. O. M.

REVEREND. IN CHRISTO PATRI AC DOMINO,
DN. AMBROSIO II. HVIVS MONASTERII S. EME-
RAMI

RAMI ABBATI, SINGVLARI FIDEI CATHOLICÆ
ZELO, PIETATE, PRVDENTIA, VITÆ INTEGRI-
TATE, MVNIFICENTIA, ET MVSARVM PATRO-
CINIO CELEBRI. CVM VALIDIS. TVRRI ET
FONTE, ALIISQVE MVLTIS EDIFICIIS IDEM
MONASTERIVM ILLVSTRASSET, AD POSTE-
RITATIS MEMORIAM HOC M. P. E. PRÆFVIT
ANNIS VIII. OBIIT M. D. LXXXIII. DIE XXI.
AVGVSTI, ÆTATIS SVÆ AN. LIII.

In Lapide pavimento inferro hæc leguntur:

AMBROSIVS
ABBAS HVIVS
NOMINIS H.
HIC SEPVLTVS.

HIERONYMVS Ambrosij successor Monasterio annis benè præfuit,
& fato sublatus successor locum dedit;

HIERONYMO moderno, multis nominibus collaudando: etiamnum,
hoc anno 1620. superstiti, cui Deus vitam & felicitatem accumulare digne-
tur.

HÆGELVVERD.

MONASTERIVM, quasi medio itinere inter Traunstein & Reichenhall,
fundatur à Comitibus de Plain. Leutoldus Comes obligatis quibusdam
prædiis ac beneficiis suis, Anno 1219. religionis ergò, ad terram sanctam pro-
ficiscitur, pauperibus multa largiens, sagitta oculum amisit, inde rediens, Tar-
uisij obiit. Eius ossa ab Eberhardo, Salisburgen. Archiepiscopo, Vlrico Pata-
uiensi, ac Rudigero Chiemensi, Episcopis, in Hægelyverd translata, eodemq;
die Monasterium ibidem consecratum est ab illis.

Hoc EX Chronica sancti Petri in Salisburga, Idem Bruschius de Laureaco
veteri sub Vlrico Episcopo, fol. 177. Auentinus autem lib. 7. Annalium f. 664.
dicit Vlricum Episcopum in Ægypto cum multis aliis periisse.

FVERVNT hi Comites etiam fundatores Reicherspergen. Monasterij.

PRÆPOSITI Hægelyverdenfes plerique Nobiles fuerunt, &c. subiectioni
Salisburgenfi.

ADDITIONES.

Vide Tom.
I. Metrop.
pag. 12.

PRÆPOSITUS in Hægelyverd interfuit Synodo Prouincial. Salisburgen. an. C.
1549. Vid. Tom. I. pag. 89. Modernus Præpositus secularis quidem primus
(ante hæc semper Religiosi siue Monachi extiterunt) est admodum Reuerend.
præ Nobilis. & Magnificus D. Marquardus à Schuendi, AA. Imp. Matthiæ I.
& Ferdinandi II. nec non Serenissimi ac Reuerendissimi Dn. Episcopi Pataui-
en. & Argentinen. Archiducis Austriae &c. Leopoldi Consiliarius, Can. Salisb.
Augustan. & Patauien. eiusdemque Cathedralis Ecclesiæ Decanus, & Serenif-
simi Episcopi locum tenens: vir magnus de Repub. optimè promeritus: cui vi-
tam & felicitatem omnes boni pique.

HAIBACH